

# NAPLŇOVÁNÍ

## Národní politiky kvality 2016 - 2020

### Příloha č. 2

## SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST A UDRŽITELNÝ ROZVOJ

#### **Obsah:**

- 1. Společenská odpovědnost a strategie Rady kvality ČR**
- 2. Národní cena ČR za společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj**
- 3. Cena za společenskou odpovědnost „Podnikáme odpovědně“**
- 4. Cena hejtmana za společenskou odpovědnost**

# 1. Společenská odpovědnost (CSR) a strategie Rady kvality ČR

Úkolem Rady kvality ČR je podpora aktivit v oblasti kvality a společenské odpovědnosti. Jak ukázal výzkum CSR RESEARCH 2014 realizovaný agenturou IPSOS, lidé od lídrů trhu očekávají v oblasti společenské odpovědnosti (CSR) zejména aktivity v oblasti ochrany životního prostředí. Mezi další nejdůležitější témata patří dlouhodobě pravdivá komunikace k zákazníkům a zajištění bezpečnosti zaměstnanců.

Téma společenské odpovědnosti firem zůstává důležité při nákupu pro 71 % veřejnosti, v zaměstnání pak pro 85 % ekonomicky aktivních lidí. Ochotu připlatit si za produkt šetrný k životnímu prostředí projevíly 2/3 obyvatel v České republice.

Dlouhodobý finanční úspěch společností jde čím dál častěji ruku v ruce s vykazováním a závazky ke společenské odpovědnosti. Odpovědný přístup k podnikání již přináší prokazatelné benefity. Počet společností, které zveřejňují své finanční i nefinanční aktivity, neustále roste. I nadále se očekává zapojení podniků do oblastí, které byly dříve doménou veřejného sektoru, počínaje zdravím, vzděláváním, po ochranu životního prostředí. Podniky již nejsou pouhou součástí trhu, jsou jeho tvůrcem.

Množství prostředků a možností přihlásit se ke své společenské odpovědnosti a udržitelnosti roste. Iniciativy, normy a poradenství jsou na vzestupu na národní i globální úrovni. Mezinárodní iniciativa UN Global Compact sdružuje přes 13 000 organizací z více než 165 zemí světa, toto číslo i nadále roste.

Odpovědné chování firem, které dělají prospěšné věci nad rámec svého byznysu, je pro jejich majitele i ředitele stále důležitějším tématem. Čím dál častěji o něm hovoří i v nejvyšších patrech managementu velkých firem. Ukazuje se, že za agendu společensky prospěšného chování zodpovídají stále častěji přímo generální ředitelé.

## 1.1 Základní principy společenské odpovědnosti (CSR)

Odpovědné přístupy k podnikání jsou jednou z nejdynamičtějších a nejzajímavějších oblastí pro organizace fungující na globalizujících se trzích. V oblasti podnikání se dnes prosazují i takové principy, jako jsou odpovědnost a transparentnost v aktivitách organizace nebo jaká je shoda s relevantními mezinárodními standardy a národní legislativou jak v rámci vlastního podnikání, tak i v rámci dodavatelského řetězce. Součástí je i respekt vůči lidským právům, ochrana a podpora zdraví a prevence nemocí, akce proti korupci a úplatkářství, zvýšený dialog se státními i soukromými organizacemi, které jsou zapojeny do lokálních projektů.

Společensky odpovědné organizace se chovají tak, aby zohlednily potřeby svého vnitřního i vnějšího prostředí, aby přispívaly k udržitelnému rozvoji, byly transparentní a obecně napomáhaly celkovému zlepšování stavu společnosti v rámci, i nad rámec svého komerčního působení.

Konkrétně se společenská odpovědnost projevuje integrací pozitivních postojů, praktik či programů do podnikatelské strategie organizace na úrovni jejího nejvyššího vedení. Vyžaduje posun pohledu na vlastní společenskou roli z úrovně "profit only" (pouze zisk) k širšímu pohledu v kontextu dnes často zmiňovaných tří „P“ - "People - Planet - Profit" (lidé - planeta - zisk). Tyto tři aspekty, označované jako Triple-bottom-line ovlivňují chování organizací tím, že se soustředují nejen na ekonomický růst, ale i na environmentální a společenské aspekty své činnosti. Organizace si uvědomují, že nefungují

izolovaně od okolního světa, ale jsou jeho přímou součástí. Navíc, hodnocení činnosti organizace jejím okolím a stav tohoto prostředí přímo ovlivňují komerční úspěšnost organizace.

Společenská odpovědnost je trvalý závazek podniku chovat se eticky a přispívat k ekonomickému růstu a zároveň se zasazovat o zlepšování kvality života zaměstnanců a jejich rodin, stejně jako místního společenství a společnosti jako celku (World Business Council for Sustainable Development, 1997). Klíčové je rovněž zohledňování zdravotních aspektů v činnosti organizací – např. zaměstnání znevýhodněných osob, důstojné pracovní podmínky, dodržování sociálních a pracovních práv, podpora zdraví zaměstnanců, podpora vzdělávání, důraz na snížení zátěže na životní prostředí, hodnocení vlivů na zdraví apod. Dobrý zdravotní stav je jedním z předpokladů udržitelného rozvoje společnosti i rozvoje organizací v ní působících.

Principy společenské odpovědnosti vedou k větší přitažlivosti organizací:

- ✓ větší transparentností a posílenou důvěryhodností
- ✓ dlouhodobou udržitelností rozvoje firmy
- ✓ zvýšenou loajalitou a produktivitou zaměstnanců i možností přilákat a udržet si kvalitní zaměstnance
- ✓ budováním reputace a z ní vyplývající silné pozice na trhu
- ✓ odlišením se od konkurence (konkurenční výhoda), větším potenciálem rozlišení značky spotřebitelem
- ✓ vytvářením zázemí k bezproblémovému a úspěšnému komerčnímu fungování
- ✓ lepšími příležitostmi pro inovace
- ✓ snižováním nákladů na risk management
- ✓ budováním politického kapitálu (zlepšování pozice pro současná a budoucí jednání)
- ✓ dialogem a budováním vztahů důvěry s okolím, a z toho vyplývajícím vzájemným pochopením
- ✓ sníženým rizikem bojkotů a stávek
- ✓ přímými finančními úsporami spojenými s ekologickou praxí.

Firmy a organizace, které respektují principy společenské odpovědnosti postupně zjišťují důležitost zahrnutí těchto principů do základní obchodní strategie a jejich začlenění jak do strategických, tak i každodenních cílů.

## **1.2 Cíle Rady kvality ČR ve společenské odpovědnosti a udržitelném rozvoji**

Stát se uznávaným partnerem při podpoře a šíření myšlenek společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje v ČR.

## **1.3 Strategické záměry ve společenské odpovědnosti a udržitelném rozvoji**

- ✓ propagace konceptu CSR a udržitelného rozvoje v českém prostředí
- ✓ pořádání a spolupráce při zajišťování odborných akcí k problematice CSR a udržitelného

rozvoje

- ✓ dialog a spolupráce mezi všemi zainteresovanými stranami k problematice CSR a udržitelného rozvoje
- ✓ podpora vzdělávání CSR a udržitelného rozvoje na školách
- ✓ podpora uplatňování CSR a udržitelného rozvoje u malých a středních podniků a ve veřejné správě

#### **1.4 Aktivity Rady kvality ČR v CSR**

- ✓ koordinace a naplňování aktivit vyplývajících z obsahu Národního akčního plánu společenské odpovědnosti organizací v České republice, za jejichž realizaci odpovídá či spoluodpovídá Rada kvality České republiky
- ✓ aktualizace Národního akčního plánu společenské odpovědnosti organizací v České republice
- ✓ správa Národního informačního portálu o CSR
- ✓ realizace Národní ceny ČR za společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj, regionální Ceny hejtmana kraje za společenskou odpovědnost a Ceny za společenskou odpovědnost „Podnikáme odpovědně“
- ✓ podpora Národní sítě Global Compact Česká republika (Global Compact Network Czech Republic)
- ✓ pořádání/spolupráce při realizaci odborných akcí k problematice CSR a udržitelného rozvoje v ČR
- ✓ podpora vzdělávání v oblasti CSR a udržitelného rozvoje
- ✓ správa národní sítě CSR tzv. Platformy zainteresovaných stran CSR (viz strategický dokument Národní akční plán CSR v ČR)
- ✓ koordinace aktivit Platformy zainteresovaných stran CSR
- ✓ činnost odborné sekce č. 13 s názvem Společenská odpovědnost a udržitelný rozvoj

#### **1.5 Národní akční plán společenské odpovědnosti organizací v ČR**

Vláda České republiky dne 2. dubna 2014 schválila v usnesení č. 199 strategický dokument **Národní akční plán společenské odpovědnosti organizací v ČR** (dále NAP CSR), na kterém se podílela odborná sekce Společenská odpovědnost organizací Rady kvality ČR.

Ministerstvo průmyslu a obchodu převzalo gesčně problematiku CSR od Ministerstva práce a sociálních věcí začátkem roku 2013.

NAP CSR byl vytvořen a přijat v návaznosti na Obnovenou strategii EU pro sociální odpovědnost podniků na období 2011-14. Kdy Evropská komise definuje společenskou odpovědnost podniků jako „odpovědnost podniků za dopady jejich činnosti na společnost“.

Hlavní záměry strategického dokumentu NAP CSR je podpora uplatňování společenské odpovědnosti organizacemi, dialog a spolupráce mezi všemi zainteresovanými stranami a podpora CSR v podnicích

a dalších organizací ČR poskytováním relevantních informací.

NAP CSR je otevřený a strategický dokument, u kterého se předpokládá jeho průběžná aktualizace. Do konce roku 2015 měla být vládě předložena jeho aktualizovaná verze.

## 1.6 UN Global Compact

V souvislosti s mezinárodně uznávanými standardy společenské odpovědnosti doporučuje NAP CSR českým firmám a organizacím přijmout mimo jiné základní principy UN Global Compact.

**UN Global Compact (UN GC)** je síť firem a organizací, které se rozhodly sjednotit své poslání i každodenní činnosti s deseti obecně přijímanými principy společenské odpovědnosti v oblasti lidských práv, pracovních podmínek, životního prostředí a korupce. V současné době sdružuje téměř 13.000 organizací (z toho přes 8.000 firem) ze 160 zemí světa.

**Národní síť Global Compact Česká republika** byla oficiálně založena 2. dubna 2015. Celá událost se konala pod záštitou ministra průmyslu a obchodu za plné podpory Ministerstva průmyslu a obchodu, Rady kvality České republiky a dalších zainteresovaných stran včetně dosavadních signatářů UN GC v České republice.

Hostitelskou organizací Národní sítě Global Compact ČR je **Asociace společenské odpovědnosti**.

Národní síť Global Compact Česká republika šíří základní principy UN GC v českém prostředí. Podporuje firmy (jak místní, tak i pobočky zahraničních společností), které jsou zapojeny do UN GC v implementaci jeho deseti základních principů a vytváří prostor pro sdílení zkušeností, možnosti učení, kolektivní akcí a partnerství. Skrze vlastní aktivity napomáhá prohlubovat znalosti základních principů všech zapojených organizací a dalšímu šíření cílů a poslání UN GC v ČR. Prostřednictvím dialogu (včetně politického) umožňuje svým členům aktivně ovlivňovat CSR politiku v ČR. Rada kvality ČR podporuje Národní síť Global Compact Česká republika. Předseda Rady kvality ČR je členem Řídícího výboru Národní sítě.

## 1.7 Platforma zainteresovaných stran CSR



Jednou z dílčích aktivit NAP CSR je také aktivní spolupráce všech zainteresovaných stran skrze vytvoření národní sítě CSR tzv. **Platformy zainteresovaných stran CSR** (dále jen Platforma).

Odpovědnost za její vytvoření a správu dle NAP CSR nese **Rada kvality ČR prostřednictvím Národního střediska podpory kvality (NIS-PK)**. Odbornou podporu činnosti Platformy garantuje **odborná sekce Rady kvality ČR č. 13: Společenská odpovědnost a udržitelný rozvoj**.

Platforma je dobrovolným volným a otevřeným uskupením právnických osob, které se aktivně zabývají uplatňováním společenské odpovědnosti. Představuje zájmové diskusní fórum organizací, propagujících koncept CSR, které umožňuje výměnu zkušeností (know-how), shromažďuje a monitoruje existující nástroje a iniciativy CSR a propaguje příklady dobré praxe. Výstupy Platformy přispívají k realizaci úkolů NAP CSR v ČR.

Komunikačním médiem Platformy je Národní informační portál CSR [www.narodniportal-csr.cz](http://www.narodniportal-csr.cz)

## 2. Národní cena ČR za společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj

### 2.1



Důvod  
y  
vyhlá  
šení  
Náro  
dní  
ceny  
ČR  
za  
spole  
čensk  
ouod  
pově  
dnost  
a  
udržít  
elný  
rozvoj

Rada kvality ČR v rámci své strategie na období 2008 – 2013 přijala nové programy, kterými rozšiřuje svoje aktivity o společenskou odpovědnost, a zařazuje je do rámce programů Národní ceny kvality ČR. Vedle modelů založených na Modelu excelence EFQM a modelu CAF pro veřejný sektor vyhláší od roku 2009 také Národní cenu ČR za společenskou odpovědnost. Od roku 2016 je cena udělována jako Národní cena ČR za společenskou odpovědnost a udržitelnost.

Ve světě existuje řada přístupů k hodnocení společenské odpovědnosti, existují certifikační i jiné systémy i způsoby a postupy udělování ocenění, které realizují převážně komerční subjekty. Rada kvality ČR si uložila za cíl podpořit především objektivní metodické přístupy k hodnocení CSR založené na hodnocení třetí nezávislou stranou. Vytvořila proto ve spolupráci se Sdružením Korektní podnikání originální národní metodiku. Tento český model (KORP) byl základem hodnocení organizací v programu Národní ceny ČR za společenskou odpovědnost. Od roku 2016 je používán jiný model hodnocení (viz kapitola 2.2).

Naplnění NPK 2016 - 2020 vychází z výsledků předchozích období a program Národní ceny ČR za CSR a udržitelný rozvoj předkládá jak podnikatelské veřejnosti, tak i organizacím veřejného sektoru jako nástroj, kterým mohou dokladovat všem stakeholders nové přístupy k podnikání a vztahům s veřejností.

### 2.2 Statut Národní ceny ČR za společenskou odpovědnost a udržitelný rozvoj

Cena je určena pro organizace podnikatelského i veřejného sektoru. Průběh Ceny je roční, vyhlášení každoročně v listopadu, přihlášky do 31. 5. následujícího roku, předání Ceny opět v listopadu.

Jelikož je ve světě v současnosti, zvláště v podnikatelských uskupeních, kladen velký důraz na udržitelný rozvoj a jeho aspekty, rozhodla se Rada kvality ČR převzít model vytvořený Evropskou nadací pro management kvality (EFQM) ve spolupráci s UN Global Compact “Committed to Sustainability” (C2S), v překladu “Závazek k udržitelnosti”. Hodnocení se zaměřuje na 4 oblasti – People, Planet, Profit, Products. Hodnoticí schéma je postaveno na 10 základních principech UN Global Compact. Účastník hodnocení získá nezávislou zpětnou vazbu o stavu udržitelnosti a CSR své organizace a v případě, že v hodnocení uspěje, i certifikát C2S s platností na 2 roky.



### 3. Cena za společenskou odpovědnost „Podnikáme odpovědně“



#### 3.1 Důvody vyhlášení Ceny za společenskou odpovědnost „Podnikáme odpovědně“

Řada malých a středních podnikatelů uplatňuje odpovědné chování jako standardní součást řídicích procesů. Oproti velkým podnikům se však jedná většinou o méně formální přístup. Odpovědné chování je jim zcela přirozené a vlastní. Neinformují o něm v rozsáhlých zprávách o společenské odpovědnosti. Působí v daném regionu, zajímají je otázky a témata týkající se jejich nejbližšího okolí. Podnikají odpovědně a pozitivně působí na společnost.

Ke společenské odpovědnosti je vedou většinou silné etické a osobní hodnoty majitelů či zakladatelů. Za každým podnikem stojí zajímavý příběh, který může být inspirací a příkladem ostatním.

#### 3.2 Statut Ceny za společenskou odpovědnost „Podnikáme odpovědně“

Cena za společenskou odpovědnost „Podnikáme odpovědně“ je oceněním pro malé a střední podnikatele a rodinné firmy, kterým je odpovědné podnikání naprosto přirozené. Jejich odpovědné chování pozitivně ovlivňuje ostatní organizace, ale i samotné spotřebitele. Zvláštní kategorií v ceně tvoří sociální podniky.

Cenu vyhlašuje Rada kvality ČR, Asociace společenské odpovědnosti, Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR a P3 – People, Planet, Profit v kategoriích:

- ✓ malý a střední podnik
- ✓ rodinná firma
- ✓ sociální podnik

Program Ceny je jednorozční, ocenění je vítězům předáváno v listopadu v rámci akcí Měsíce kvality na Pražském hradě. Uchazeč o Cenu vyplňuje přihlášku a dotazník.

Cena je zdarma, náklady jsou hrazeny z rozpočtu Rady kvality ČR a partnery Ceny. Funkcí administrátora soutěže s úkolem vyhodnocení výsledků soutěže (mimo kategorii Sociální podnik – tu vyhodnocuje P3) je pověřeno Národní středisko podpory kvality (NIS-PK).

## 4. Cena hejtmana za společenskou odpovědnost



### 4.1 Důvody vyhlášení Ceny hejtmana za společenskou odpovědnost

Cenu hejtmana realizuje Rada kvality ČR od roku 2009, kdy byl v Moravskoslezském kraji vyhlášen první ročník. Snahou bylo informovat organizace a širokou veřejnost o problematice CSR jako takové a podpořit úsilí především malých a středních podniků a organizací veřejné správy, které se společenskou odpovědností aktivně a nad rámec svých zákonných povinností zabývají.

Od roku 2013 se Cena hejtmana za CSR vyhláší také v Plzeňském kraji. V roce 2015 se k Ceně hejtmana přidal také Kraj Vysočina, Jihomoravský kraj a Ústecký kraj.

### 4.2 Statut Ceny hejtmana za společenskou odpovědnost

Cena hejtmana je určena jak organizacím **podnikatelského**, tak i **veřejného sektoru** včetně škol a obcí. Cenu hejtmana realizuje Rada kvality ČR ve spolupráci s hejtmánem a krajským úřadem příslušného kraje pro daný rok. Předpokládá se i spolupráce s dalšími regionálními organizacemi včetně Hospodářských komor.

Cenu vyhláší Krajský úřad, uchazeči vyplňují jednoduchý sebehodnotící dotazník, který následně posuzují odborní hodnotitelé Rady kvality ČR. Hodnotitelé předkládají výsledky porotě, kterou ustanovuje kraj a ten následně vyhlásí vítěze v jednotlivých kategoriích.

Cílem soutěže je iniciovat zájem organizací o principy společenské odpovědnosti charakterizované především zvýšeným zájmem o problematiku životní prostředí a sociální odpovědnosti, iniciovat posun pohledu na vlastní společenskou roli z úrovně „Profit only“ (pouze zisk) k širšímu pohledu v kontextu dnes často zmiňovaných tří „P“ - "PeoplePlanet - Profit" (lidé - planeta - zisk).

Přihlášené organizace odpovídají na otázky uvedené v dotazníku. Pro tématickou přehlednost je dotazník rozdělen následovně:

- ✓ regionální odpovědnost
- ✓ sociální odpovědnost
- ✓ environmentální odpovědnost
- ✓ doplňkové otázky

Hodnocení provádějí vyškolení hodnotitelé Sdružení pro oceňování kvality (pětibodová stupnice). Konečné pořadí stanoví Hodnotitelská komise, ve které jsou vedle zástupců kraje i zástupci Rady kvality ČR.